

més construir un mur de tanca de la finca amb quatre portes i uns pavellons per a porteria i cavallerisses.

Els va projectar imitant l'art mudèjar però naturalment amb les seves aportacions personals. Per la porta principal es va inspirar en el poema l'Atlàntida de Jacint Verdaguer, que a la seva vegada està basat en la mitologia grega. Hèrcules – el Heracles dels grecs – en el seu onzè treball, va robar les taronges d'or del Jardí de les Hespèrides del que n'era guardià el drac Ladó. Aquest, com a càstig, fou convertit en la constel·lació de la Serp. En la reixa d'entrada als Pavellons, hi ha un magnífic drac alat de ferro forjat amb ulls de vidre i la seva forma correspon a la posició de les estrelles de la mencionada constel·lació, al seu damunt tenim un taronger fet d'antimoni.

Els pavellons eren, el de l'esquerra de la porta principal, on hi havia la residència - porteria i el de la dreta, més gran, el de les cavallerisses i picador. El primer consta de tres petites edificacions adossades, la central és de planta poligonal i cúpula hiperbòlica i les altres dues, més petites, són cúbiques; les tres estan rematades per un cupulí que té la funció de ventilació. Les cavallerisses són de planta rectangular i coberta amb volta catalana però d'arc catenari. El picador es de base quadrada amb una cúpula hiperbòlica rematada per un templet. Tota l'obra està realitzada amb maó vist de diverses tonalitats i algunes zones són recobertes amb ceràmica.

Gaudí també s'encarregà parcialment dels jardins de la finca on construí dues fonts i una pèrgola. Encara roman, junt al Palau Reial de Pedralbes, la Font d'Hèrcules que conté un bust de l'heroi mitològic damunt de i una pila amb l'escut de Catalunya i un canó amb forma de drac xinès.

Actualment els pavellons són la seu de la Reial Càtedra Gaudí pertanyent a la Universitat Politècnica de Catalunya.

Recopilació: Joan Codina i Bernaus

BIBLIOGRAFIA

Guia de la ruta Gaudí, 2002.

Guia espai Gaudí.

GAUDÍ. Salvat Editors, 1984.

GAUDÍ. La recerca de la Forma. Lunwerg Editores, 2002.

FULLANA, Miquel. Diccionari de l'art i dels oficis de la Construcció, 2005.

VANGUARDIA. Grandes Temas'05. El sueño de Gaudí. La Sagrada Família, 2010.

VIQUIPÈDIA: modernisme. Gaudí. Pavellons Güell.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 101

19 de desembre de 2010

BARCELONÈS

EL MODERNISME

Fou un nou estil artístic, especialment decoratiu, que es desenvolupà a cavall dels segles XIX i XX a tot Europa i Amèrica. Se l'anomenà de diverses maneres, a Bèlgica i França: Art Nouveau.

En l'arquitectura, significà un rebuig als estils neoclàssics introduint una construcció fundada amb: l'ornament -motius inspirats en la natura, especialment les formes vegetals i florals – i en la simbologia; corbes suaus, sinuoses i sovint asimètriques; i el retorn als procediments artesanals - pedra picada, ferros forjats, ceràmiques, vidres de colors i la utilització del maó -.

L'arquitectura modernista catalana, bàsicament de Gaudí, Domènech i Montaner, i Puig i Cadafalch, però també d'un altre grup d'arquitectes, varen fer de Barcelona la capital mundial del Modernisme.

ANTONI GAUDÍ I CORNET

Antoni Gaudí i Cornet va néixer a Reus, segons uns, al domicili dels seus pares o al Mas de la Calderera de Riudoms, segons uns altres, al domicili dels avis, el 25 de juny de 1852.

Des de petit va tenir una malaltia reumàtica, que li va impedir portar una vida normal per la seva edat, això li comportà tenir un caràcter introvertit i

fer molt de repòs, especialment en el Mas de la Calderera. Això va fer que tingués molt temps per observació la natura. Per recomanació mèdica, es convertí en vegetarià i en un gran caminador. Menjava sempre fruits secs de la seva terra i -segons solia dir- això el curà.

Va estudiar el Batxillerat i després es traslladà a Barcelona per estudiar arquitectura. Allà aconseguí el títol l'any 1878.

En la primera etapa, del 1878 al 1883, va realitzar diversos projectes, alguns no varen arribar a executar-se i els altres són considerats, avui dia, com les seves obres menors.

La segona etapa, la que va de l'any 1883 al 1900, és la de la recerca d'un estil propi i se la relaciona amb l'historicisme. Va utilitzar, de forma lliure i molt personal, l'arquitectura islàmica, l'oriental, la mudèjar, la gòtica i la barroca, però amb aportacions seves com la ceràmica, el ferro forjat, els arcs parabòlics, les formes hiperboloides, etc. Les obres més importants van ser: la Casa Vicens (1883-1888), el Capricho de Comillas (1883-1885), els Pavellons Güell (1884-1887), el Palau Güell (1886-1888), el Palau Episcopal d' Astorga (1887-1893), el Col·legi de les Teresianes (1888-1889) i la Casa Calvet (1887-1893).

La tercera i última etapa, la que va del 1900 al 1914, és el de la creació d' un estil propi i molt innovador que coincidí amb el moment àlgid del modernisme. Les construccions més importants foren: la Torre de Bellesguard (1900-1909), el Parc Güell (1900-1914), la Casa Batlló (1904-1906), la Casa Milà - la Pedrera - (1906-1912) i la Cripta de la Colònia Güell (1898-1908-1917). Les principals aportacions van ser: els arcs catenàrics, les superfícies reglades, els sistemes estructurals, l'estudi de la conducció i distribució de la llum i de l'aire, el disseny de tot tipus de mobiliari, el recobriment amb trencadís i el que encara avui dia es innovador, els estudis estereofunculars amb maquetes per determinar la repartició de les càrregues -el va assajar per la construcció de l'església de la Colònia Güell (que no es va arribar a portar a terme) i l'emprà, també per a l'edificació del temple de la Sagrada Família.

Les obres que s'estaven efectuant l'any 1914, per encàrrec del seu gran mecenes, el comte Eusebi Güell, es paralitzaren a causa de la Primera Guerra Mundial (1914-1918). I precisament aquest darrer any, va morir el comte i se suspengueren definitivament les obres. Gaudí es dedicà, del 1914 al 1926, exclusivament, a la Sagrada Família, obra en la qual ja treballava des de 1883. El 7 de juny de 1926, va ser atropellat per un tramvia i tres dies més tard va morir a l'antic Hospital de la Santa Creu.

més -125 m. - que corresponen als Evangelistes i damunt de l'absis se situarà el cimbori de Maria - 120 m. -. Els Apòstols els tindrem en els dotze campanars - de 98 a 117 m. - quatre a cada façana. Tant els cimboris com els campanars són de forma paraboloides.

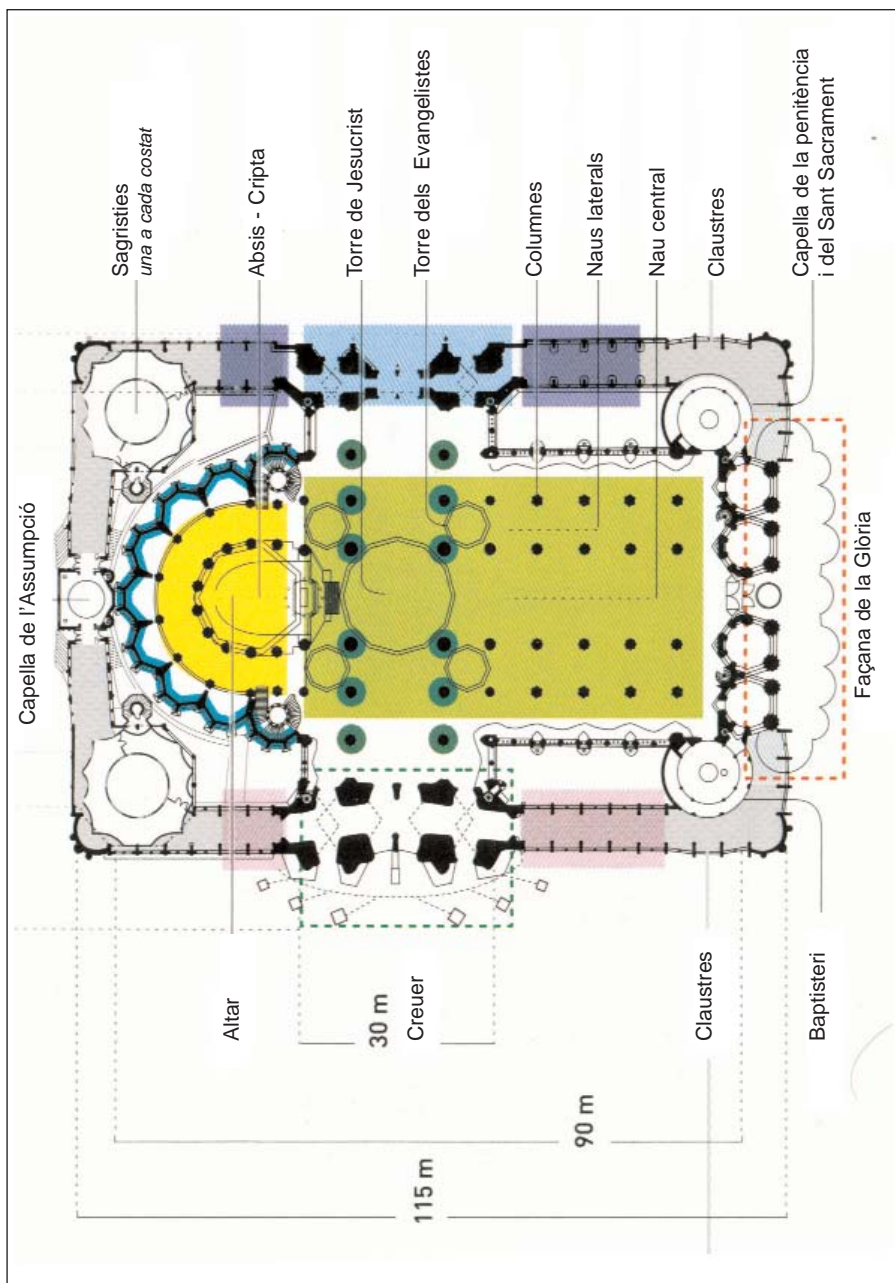
L'estil arquitectònic del temple, té un fort accent original i personal que evoluciona amb el pas del temps. A la façana del Naixement encara hi ha alguns elements clàssics, més tard emprà les superfícies reglades i les decoracions fruitals i per acabar la façana de la Passió la qual és molt austera i la més moderna amb les columnes en forma d'os.

PAVELLONS GÜELL (BARCELONA, 1884-1887)

Eusebi Güell tenia una finca a les Corts de Sarrià, unió de dos terrenys coneguts com Can Feliu i Can Cuyàs de la Riera -l'avinguda de la Diagonal s'acabava a la plaça Francesc Macià i la finca ocupava ambdós costats d'aquesta avinguda-. L'arquitecte Joan Martorell li construí un palauet d'estiueig i més tard Gaudí rebé l'encàrrec de reformar-lo i a

PAVELLONS GÜELL. Reixa de ferro forjat de la porta principal. Foto: Joan Codina 2002.

PLANTA DE LA SAGRADA FAMÍLIA. Procedència: La Vanguardia. Grandes Temas'05, novembre de 2010, p. 67. Il·lustració: Oriol Malet.

ajudant, Antoni Gaudí que aleshores tenia 31 anys. Segurament li hagués agradat més que el temple tingués l'orientació clàssica est-oest però, com que les obres ja estaven començades, la mantingué encara que va refer tot el projecte en un estil propi, menys la cripta i l'absis que els mantingué.

El temple és de planta basilical amb cinc naus i creuer, aquest només de tres naus, formant una creu llatina. L'absis és semicircular amb deambulatori i set capelles, està flanquejat per dues escales circulars que van de la cripta fins a les cantories i triforis. Les cobertes de les naus consisteixen en arcs funiculars suportats per columnes acabades en quatre braços – similar a les branques d'un arbre –, que reparteixen perfectament les càrregues i que fan innecessaris els arcs torals i forners i també els contraforts en els murs, característics del gòtic. A banda i banda de l'absis hi ha dues sagristies, que són cossos a part de gran volum.

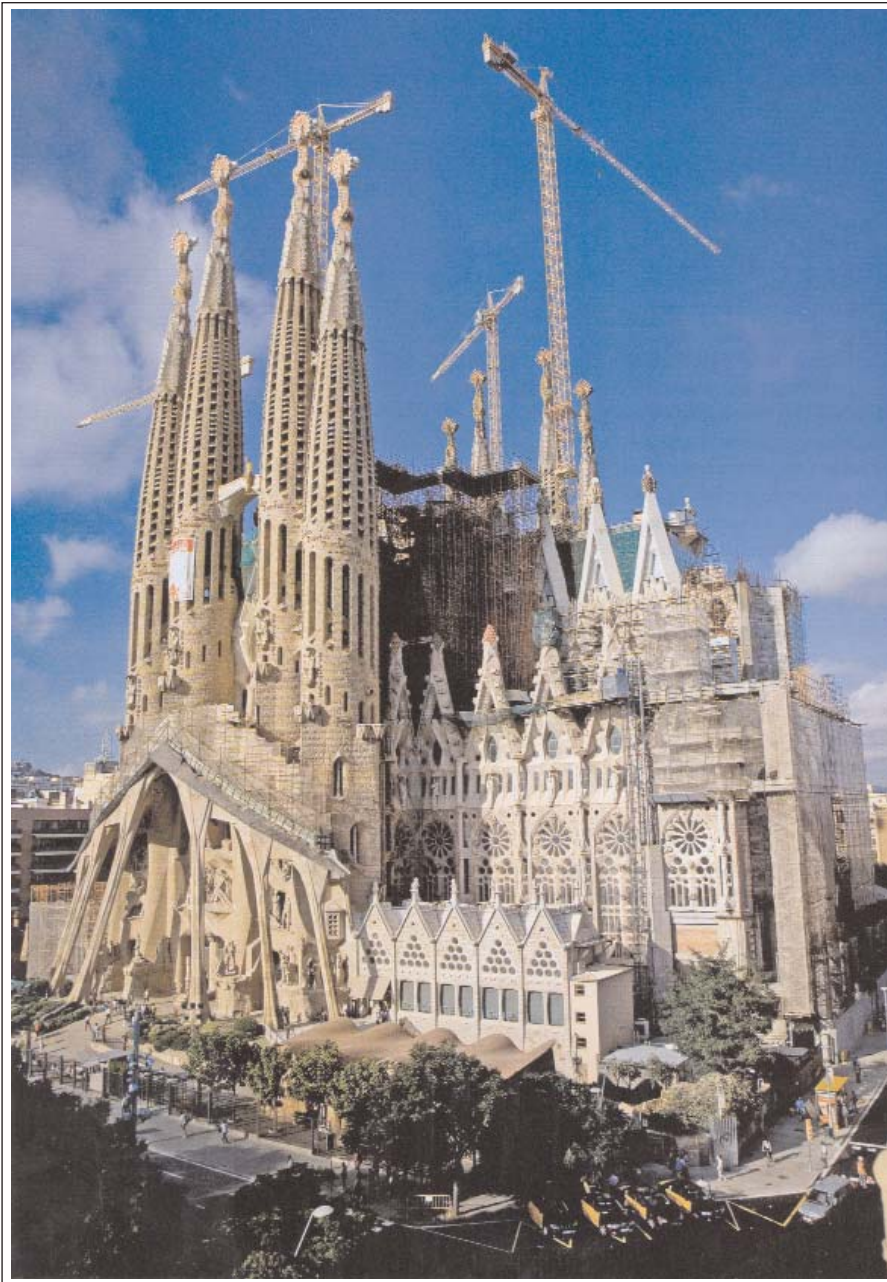
Té tres façanes, la principal al començament de la nau –orientada a migdia- dedicada a la Glòria del Senyor i dues en els braços del creuer, la de llevant –per on neix el sol- dedicada al Naixement i l'infantesa de Jesús i la de ponent – per on mor el sol- consagrada a la seva Passió i Mort. A cada banda de la façana de la Glòria hi haurà una gran capella, dedicades l'una a la Confessió i Eucaristia i l'altra a Baptisteri.

Façana del Naixement: Té tres portals: El de la dreta, de la Fe, s'hi representen escenes de Maria i de la infància de Jesús. El del mig, de la Caritat, en forma de gran cova, hi està representat el pessebre i personatges relacionats. El de l'esquerra, de l'Esperança, on hi ha les esposalles de Josep i la Mare de Déu, els seus pares, la fugida a Egipte i la infància de Jesús a Natzaret.

Façana de la Glòria: Tindrà set portes d'accés al temple. A la part baixa, hi haurà l'origen i la fi de l'home representat pel pecat original, l'infern, la mort i els vicis i al costat els camins que porten a la redempció. A la part alta, el regne de Déu.

Façana de la Passió: També té tres portals. Des de l'esquerra, la Fe, la Caritat i l'Esperança. Fa forma d'atri, hi ha escenes de la Passió i Mort de Crist, de les que Gaudí en deixà només un esbós. El gener de 1987 s'oferí la seva realització a l'escultor Josep M. Subirachs que va acceptar l'encàrrec amb la condició de fer-les amb el seu estil.

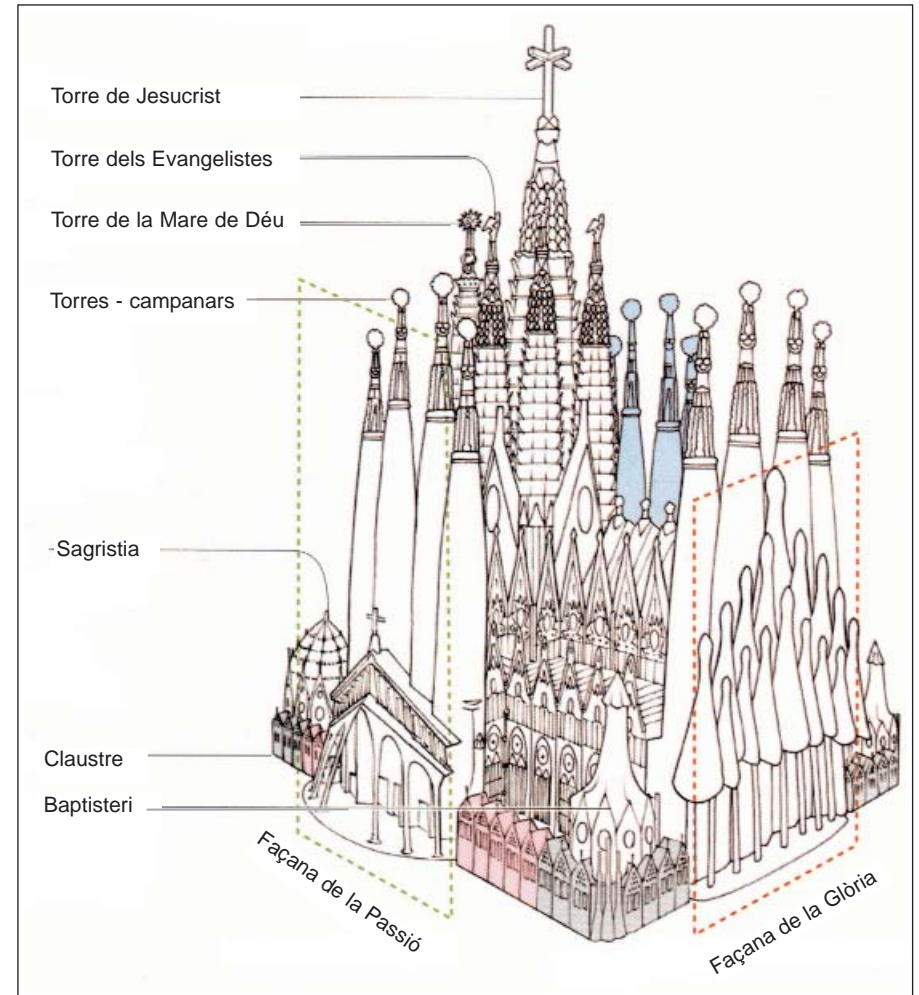
La significació simbòlica del temple es l'Església Catòlica, o sia Jesucrist i els fidels, aquests representats per la Mare de Déu, els Evangelistes i els Apòstols. Així, el cimbori central de 170 m. d'alçada situat damunt del creuer, és el de Jesucrist i estarà voltat de quatre cimboris

EL TEMPLE DE LA SAGRADA FAMILIA AVUI. Foto: Pedro Madueño. La Vanguardia. Grandes Temas'05, p. 122. Novembre de 2010.

BASÍLICA DE LA SAGRADA FAMÍLIA (BARCELONA)

El Temple Expiatori –que vol dir que es finança amb donatius dels creients- de la Sagrada Família es va començar a construir l'any 1882 per iniciativa de l'Associació Espiritual de Devots de Sant Josep. S'encomanà el projecte a l'arquitecte diocesà Francesc de Paula del Villar, que l'efectuà en estil neogòtic i l'orientà seguint la quadrícula de l'Eixample. Al cap de poc més d'un any, quan la cripta i l'absis començaven a tenir els seus contorns, l'arquitecte dimití i la junta constructora del temple encarregà l'obra al seu

EL FUTUR TEMPLE DE LA SAGRADA FAMILIA. Croquis publicat a La Vanguardia, Grandes Temas'05, p. 68. Novembre de 2010. Il·lustració: Oriol Malet.